

Infermera, mestra, exiliada política, Isabel Vilà va participar en totes les causes i moviments progressistes del moment, fundà una escola per a nenes —el sector més desatès aleshores, educacionalment també— i col·laborà amb la Institució Lliure d'Ensenyament, inspirada en el krausisme. El seus inicis reivindicatius es van fer notar sobretot al Baix Empordà i a Llagostera, indrets on aleshores floria la indústria surera i on s'estava produint una casolana però important revolució industrial.

Aquest agost es va complir el 170 aniversari del seu naixement. Han passat molts anys, i moltes de les coses per les quals lluitava Isabel Vilà ja s'han aconseguit. La república, no encara. El laïcisme, no pas del tot. Però ara les dones ocupen espais de decisió d'una manera que abans era impensable. Aquest estiu han posat una placa commemorativa del seu naixement a la seva casa nadiua a Calonge. Sí, tots plegats ho estem cridant: «Visca Isabel Vilà, la nostra marona empordanesa».

Quan l'aire es fa present, ens inquieta | L'Espai Carmen Thyssen de Sant Feliu de Guíxols és un bombó únic i deliciós. Un regal per a Sant Feliu i per a tots plegats. Exposicions com la que ha presentat aquest estiu passat són irrepitibles a casa nostra. Sisley-Kandinsky-Hopper: tres noms únics en el trajecte realitzat per la història de l'estètica, quan es tracta de captar la realitat a l'aire lliure. Però també hi eren Kirchner, Gauguin, Stepanova, Bradford... També

els catalans Urgell, Martí i Alsina... Sense encara haver-los comptabilitzat del tot, són més de 30.000 els visitants que han pogut veure aquestes obres magnífiques i d'una bellesa sovint inquietant. Mirem el nostre entorn a diari, hi vivim i el trepitgem sense adonar-nos gaire de l'aire que s'hi mou. En l'art, quan l'aire es fa present, ens inquieta.

L'exposició d'enguany, de la qual és comissària la guixolencs Pilar Giró, marca un camí d'excel·lència que situa Sant Feliu a l'agenda dels grans espais artístics nacionals. No podia ser de cap més manera: el fons Thyssen dóna per a molt, si se sap triar i remenar, com ha estat en aquest cas.

LA GARROTXA

joan sala

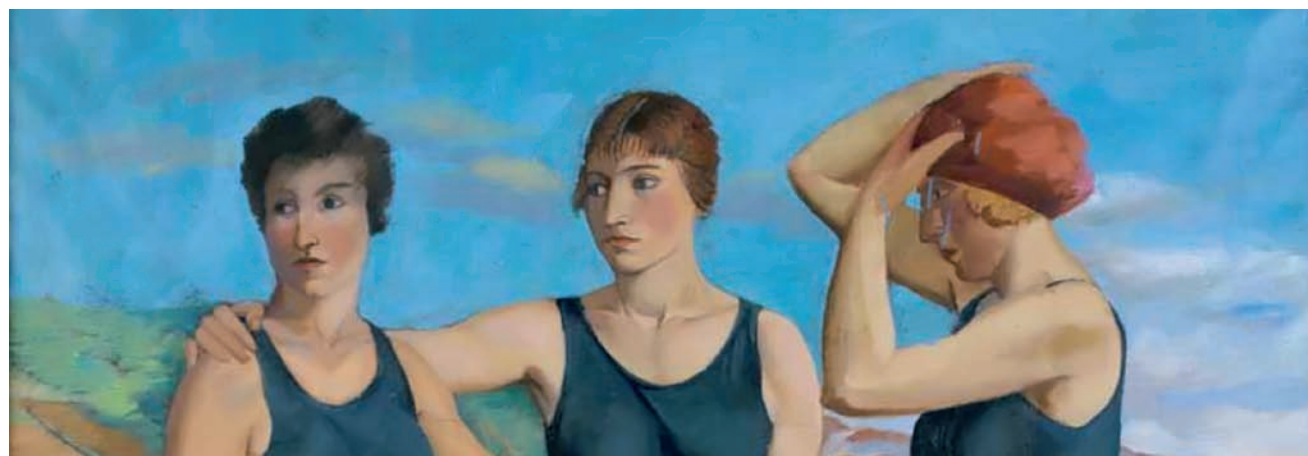
Exposició del noucentista Vayreda | Fins al 12 de gener hi ha una interessant exposició a la Sala Oberta del Museu de la Garrotxa titulada «Francesc Vayreda, de l'impressionisme al noucentisme a Catalunya» —Mariona Seguranyes n'és la comissària—, en què s'ha volgut reivindicar la figura d'un dels pintors més significatius del noucentisme català. Es mostra l'obra d'un artista que va tenir una forta influència de l'impressionisme i de la cultura clàssica, però també de Cézanne. Va ser un activista cultural, que va portar a la Garrotxa els artistes i

intel·lectuals més significatius del moment a casa nostra, i un destacat defensor de la llengua i la cultura del país, un component bàsic del noucentisme.

Es passa factura a l'ensenyament

| Les contínues retallades comporten inconvenients a molts nivells de la vida comarcal. Avui voldria parlar d'ensenyament. A mitjan curs passat es va fer pública la decisió de l'Ajuntament d'Olot de tancar una llar d'infants. Aquest anunci municipal, a destemps, afegit a l'atur que fa que moltes famílies tinguin membres a casa i es quedin els petits, ha tingut com a conseqüència menys inscripcions de les esperades. S'ha hagut de procedir a la clausura d'un parvulari i a l'acomiadament d'educadores, amb un seguit de reestructuracions traumàtiques del personal docent. L'AMiPA denuncia que els petits perden l'educadora de referència, i que les decisions s'han pres unilateralment, abandonant la taula de treball amb la regidora del ram. A les Preses, el curs passat varen obrir una escola nova, que encara no estava acabada, amb la promesa de fer el que mancava amb promptitud. No ha estat així. Tips de promeses incomplertes, els pares i mares dels alumnes van decidir no portar-los a escola a començament d'aquest curs fins que no estigués tot llest i, finalment, després de l'últimatum, es va poder ocupar tot l'edifici. La no suficient inversió en ensenyament és una factura que acabarem pagant tots plegats i ens resultarà molt cara.

>> Les banyistes, de Francesc Vayreda, és una obra de primeríssima qualitat.

Segell de «Venda de proximitat» | La conselleria d'Agricultura vol potenciar el segell oficial de «Venda de proximitat», per tal de comercialitzar els productes locals de qualitat, fet que ajuda a augmentar el valor afegit per als seus productors, sobretot als més petits, i alhora es potencia el consum d'aliments frescos de temporada, amb tot el valor nutritiu que això comporta. L'acte de presentació de la primera agrobotiga que ha rebut l'acreditació per a la «Venda de proximitat» de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC) es va fer a l'agrobotiga Verntallat, vinculada a la SAT de la Vall d'en Bas. Un decret del Departament d'Agricultura de principi d'any regulava l'acreditació de la venda dels productes agroalimentaris de proximitat, al qual ja s'han adherit uns 1.300 productors d'arreu del país. Per sort, la conscienciació respecte a aquesta problemàtica va en augment.

Més sobre la planta de triatge comarcal | L'oposició de l'Ajuntament de Sant Jaume de Llierca i dels veïns del poble a la planta de triatge de la Garrotxa, que es vol fer en el seu municipi, és coneguda per la publicitat que se n'ha fet des de fa temps. Es van presentar les al·legacions pertinents al projecte i sembla que encara no s'hi ha tornat resposta, motiu pel qual a Sant Jaume no entenen que el Consell Comarcal de la Garrotxa trami la compra dels terrenys de Can Coma destinats a aquesta finalitat. En el ple del Consell on es debatia el tema hi va haver tensions i fins

expulsions, per part dels Mossos d'Esquadra, d'alguns veïns que protestaven. L'Ajuntament està disposat a recórrer als tribunals de justícia si finalment el projecte tira endavant.

EL GIRONÈS *dani vivern*

Ensaladilla russa i cuina medieval

| Encara escalfats pels ressons de la Via Catalana, i a les portes d'un 2014 carregat d'averanys i efemèrides, els gironins encarem la tardor amb un balanç positiu pel que fa al turisme: ha quedat demostrat que qui no sàpiga rus aviat acabarà fregant plats a la cuina en comptes de servir taules, i que, si l'anglès fluïxjava entre alguns comerciants, les acadèmies d'idiomes es freguen les mans pensant en l'augment de clients que desitgen dir *spassiba* amb una certa soltesa. Seriosament: els indicadors han donat una xifra de visitants a Girona ciutat que no s'havia superat des de l'any 2007, almenys a l'agost.

I perquè no diguin que a l'estiu no fem res, cal comentar la interessant iniciativa per divulgar la cuina medieval catalana que va impulsar Xavier Renedo, doctorat en literatura medieval per la UdG. Amb la col·laboració d'altres professors dels Països Catalans i d'altres especialistes de l'estranger, va organitzar el curs «Golafres, cuiners i llibres de receptes», en el qual es van estudiar i ela-

borar receptes extretes dels receptoris medievals *Llibre del coc* i del *Llibre del Sent Soví*. El cuiner André Bonnaure — expert en foie gras— i la cuinera Carme Rusalleda van participar-hi, aquesta amb la recepta denominada *Mig raust*. En un altre aspecte, cal esmentar un altre personatge conegut, l'escultor eugenienc Torres Monsó, que recentment ha rebut el Premi Nacional de Cultura.

Depèn de la independència

| Ara que està de moda parlar d'independència, no és cap mal exercici —sobretot per als que no ho van viure— recordar que aquest estiu Salt ha viscut la seva trentena festa major com a municipi independent. Aquella consecució posava fi a una imposició centralista, com tantes altres, i demostrava que la voluntat d'un poble pot anar molt més enllà de la miopia dels polítics.

I, parlant d'aquests, continuen fent de les seves (almenys els que es fiquen a casa dels altres): el ministeri d'Adificacions manté el ja acostumat silenci sobre el futur del passat Parc Central (RIP - Residus Imperceptibles de Parc), mentre el nostre Ajuntament se'n veu un bull per finançar les obres per arreglar el carrer Bisbe Sivilla i la plaça Montserrat, d'un barri ja prou apedregat. Curiosament, l'actual consistori no és dels que estiren més el braç que la màniga —com alguns de segons quines autonomies i dels quals en sortim emmascarats sempre que parlen de nosaltres— sinó que algú encara en treu calés. Compte! No m'interpreteu malament: simplement passa

>> Documents i publicacions que recullen la reivindicació i la consecució de la independència de Salt com a municipi.

